

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД СТАНДАРТИЗАЦІЇ ОБЛІКУ

Процеси глобалізації у світовій економіці, всебічне поглиблення міжнародних відносин, виникнення та розвиток транснаціональних корпорацій, холдингових компаній, промислово-фінансових груп тощо, обумовили необхідність стандартизації обліку на міжнародному рівні. Фінансовий облік, як мова бізнесу, в кожній країні повинен базуватися на загальноприйнятих у міжнародній практиці принципах та стандартах.

– Стандартизація означає процес розробки та послідовного застосування комплексу правил та принципів визнання, оцінки і відображення у фінансових звітах окремих об'єктів обліку. Стандарт обліку являє собою нормативний документ, який включає комплекс документально оформлених правил та процедур щодо ведення фінансового обліку і складання фінансової звітності. Основною метою стандартів є забезпечення порівняльності показників фінансової звітності підприємств, полегшення її перевірки і доступності для користувачів.

Міжнародні стандарти обліку (МСБО) утворюють цілісну, постійно вдосконалювану систему обліку та фінансової звітності, що узагальнює облікові принципи і правила складання фінансових звітів. Міжнародні стандарти виникли в результаті посилення процесів економічної інтеграції країн і вони спрямовані на зближення методології обліку та звітності в різних країнах світу. Міжнародні стандарти ґрунтуються на узагальненні досягнень теорії та практики фінансового обліку країн з розвинутою ринковою економікою і стосуються питань, які мають значення для розуміння методики обліку та логіки отримання інформації щодо окремих об'єктів. Сукупність стандартів приводить процес господарювання до певної моделі, що знаходить своє втілення у системі обліку через його гармонізацію.

Стандарти створені для однозначного тлумачення концепції, принципів, правил, алгоритмів обліку у різних країнах світу. Вони не

визначають порядок ведення обліку, а лише описують загальноприйняті принципи обліку та подання інформації у фінансових звітах.

До міжнародних організацій, які займаються питаннями стандартизації обліку та звітності відносять Комітет з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, Міжнародну федерація бухгалтерів, Міжурядову робочу групу експертів з Міжнародних стандартів обліку і звітності Центру ООН по транснаціональних корпораціях, Організацію економічної співдружності та розвитку. Крім перерахованих організацій, значну роботу з уніфікації обліку і звітності та застосування міжнародних принципів здійснюють регіональні організації.

Найважливішу роль в стандартизації обліку та звітності відіграє Комітет з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (КМСБО), який був створений 29 червня 1973р. на підставі угоди між професійними бухгалтерськими організаціями 10 індустріально розвинених країн, зокрема, Австралії, Великобританії, Ірландії, Канади, Голландії, Німеччини, Мексики, США, Франції та Японії. З 1983 до 2000 року членами КМСБО були всі професійні бухгалтерські організації, що входили до складу МФБ. Це цілком незалежний і єдиний орган, який займався розробкою МСБО. У травні 2000 року КМСБО було перейменовано на Раду з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (РМСБО), яка почала діяльність у 2001 році. Після перетворень і реорганізації, які були проведені в 1999-2002 роках, організаційна структура Ради з МСБО набула такого вигляду (рис.1).

Рада з МСБО організована як незалежний орган, яка підпорядкована Фонду Комітету з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (ФКМСБО). Важливу роль в роботі РМСБО відіграє Дорадча рада зі стандартів, яка почала свою діяльність з нею у 2001 році. У березні 2002 року Довірені особи Фонду КМСБО створили Комітет з інтерпретації МСФЗ, який замінив попередній комітет із тлумачень – Постійний комітет із тлумачень (був створений у 1997р.).

Після реорганізації в 2001 р. РСББО перейменувало Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку у Міжнародні стандарти фінансової звітності – МСФЗ.

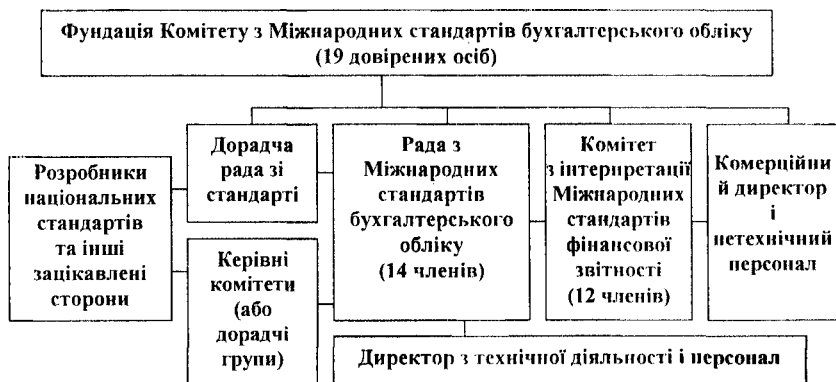

Рис. 1. Організаційна структура РСББО

МСФЗ є однією з важливих систем нормативного регулювання фінансової звітності на глобальному рівні. Перший Міжнародний стандарт фінансової звітності було затверджено 19 червня 2003 р., і він поширюється на фінансову звітність за період починаючи з 2004 р. Водночас стандарти, випущені до цього, зберігають свою колишню назву (тобто МСБО) і замінюватимуться МСФЗ поступово.

Для розуміння і практичного застосування стандартів велике значення має Концептуальна основа складання та подання фінансових звітів. Вона містить виклад концепцій, на яких ґрунтується фінансова звітність загального призначення. Однак слід мати на увазі, що Концептуальна основа не входить до складу МСФЗ. Через це в разі виникнення суперечності між Концептуальною основою та окремим стандартом пріоритетними є вимоги МСФЗ. Подальше вдосконалення стандартів сприяє узгодженню МСБО з їхньою Концептуальною основою.

З метою оперативного реагування на проблеми практичного застосування стандартів РМСБО видає Тлумачення відповідних положень діючих стандартів та Концептуальної основи.

Отже, у широкому розумінні цього терміна Міжнародні стандарти фінансової звітності – це стандарти та інтерпретації, прийняті РМСБО. Вони включають:

- Міжнародні стандарти фінансової звітності;
- Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку;
- інтерпретації, розроблені Комітетом з міжнародних стандартів фінансової звітності або колишнім Постійним комітетом з тлумачень.

З моменту свого заснування РМСБО прийняла за основу всі МСБО та опублікувала Міжнародні стандарти фінансової звітності і "Концептуальну основу складання та подання фінансових звітів". Тобто за 34 років своєї діяльності КМСБО видав 41 міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (МСБО), з яких сьогодні діє 31. Більшу частину чинних стандартів вже переглядали раніше, що сприяло поліпшенню їхньої якості та поширенню.

Більша частина МСФЗ стосується підприємств усіх видів діяльності, в тому числі банків, страхових компаній та інших фінансових установ. Обмеження щодо застосування окремих МСФЗ наведено безпосередньо в тексті стандартів.

У передмові до МСФЗ наголошується, що ні РМСБО, ні інші фахові організації бухгалтерів не мають повноважень вводити в дію міжнародні угоди або вимагати відповідності національного законодавства положенням Міжнародних стандартів. Отже, МСФЗ не є домінуючими над законодавчими актами, що регулюють складання фінансової звітності у певній країні.

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗБІРНИК

ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ

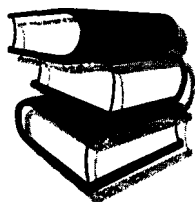
за матеріалами

наукової конференції професорсько-викладацького складу
„ЕКОНОМІЧНІ, ПРАВОВІ, ІНФОРМАЦІЙНІ ТА ГУМАНІТАРНІ
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В ПОСТСТАБІЛІЗАЦІЙНИЙ ПЕРІОД”

секція № 4

„МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ
СИСТЕМ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ, РЕВІЗІЇ ТА АУДИТУ В УКРАЇНІ ”

18 квітня 2007 року

Тернопіль – 2007

Методологічні проблеми та шляхи удосконалення систем обліку, аналізу, ревізії та аудиту в Україні: Тези доповідей наукової конференції професорсько-викладацького складу „Економічні, правові, інформаційні та гуманітарні проблеми розвитку України в постстабілізаційний період”, 18 квітня 2007 р. – Тернопіль, 2007. – 70 с.

У збірнику наводяться тези доповідей за матеріалами наукової конференції професорсько-викладацького складу Тернопільського національного економічного університету „Економічні, правові, інформаційні та гуманітарні проблеми розвитку України в постстабілізаційний період”, секції № 4 „Методологічні проблеми та шляхи удосконалення систем обліку, аналізу, ревізії та аудиту в Україні”.

Відповідальність за достовірність матеріалів, надрукованих у збірнику тез, несуть автори.

ЗМІСТ

<i>Белебеха І.</i> Облікова політика як продукт науки	4
<i>Безродна Т.</i> До питання облікової політики постмодерну	11
<i>Будник Л.</i> Проблеми та перспективи розвитку стратегічного аудиту	13
<i>Боїла Л.</i> Економічний зміст експлуатаційних витрат та особливості їх формування на залізничному транспорті	16
<i>Бурденюк Т.</i> Особливості аналізу конкурентоспроможності підприємств зв'язку	19
<i>Голяш І., Будник Л.</i> Організація безпеки та захисту облікової інформації	22
<i>Гавришків І. Кулик Р.</i> Проблеми обліку гудвілу за міжнародними стандартами	24
<i>Гладчак Н.</i> Особливості обліку витрат підприємств громадського харчування	27
<i>Дідоренко Т.</i> Особливості відображення в обліку зобов'язань за зовнішньоекономічними контрактами	31
<i>Кустовська О.</i> Порівняльний аналіз людського розвитку регіонів	33
<i>Лукава І.</i> Особливості управлінського обліку для сільськогосподарського виробництва	36
<i>Любезна І.</i> Проблеми обліку запасів на підприємствах целюлозно-паперової промисловості	39
<i>Матійчук Л.</i> Аналіз діяльності комерційних банків на регіональному рівні	42
<i>Мех Я., Любезна І.</i> Управлінський облік витрат виробництва за місцями виникнення	44
<i>Микитюк Н.</i> Підходи до оцінки об'єктів обліку	47
<i>Михайлишин Н. П.</i> Контролінг у системі управління	50
<i>Маслій В., Питель С.</i> Особливості екологічного обліку в СНР	50
<i>Мельник Н.</i> Особливості обліку діяльності неприбуткових установ	53
<i>Пиріг І.</i> Сучасний стан та перспективи розвитку Тернопільської області	56
<i>Рожеляк В.М.</i> Склад, призначення бухгалтерської фінансової звітності та загальні принципи її формування на спільних підприємствах	64
<i>Семанюк В.</i> Інтелектуальний капітал: визначення, оцінка, облік	75
<i>Ціцик Р.</i> Статистичний аналіз статеві-вікового складу населення Тернопільської області	82
<i>Яцишин С.</i> Міжнародний досвід стандартизації обліку	85